

Castricum, 10 december 2022

Gemeente Castricum
Raadhuisplein 1
1902 CA Castricum

onderwerpt: Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Castricum

Geacht college,

Deze **Zienswijze betreft de Ontwerp Omgevingsvisie** van de gemeente Castricum. Zij wordt ingediend door de vijf erfgoedorganisaties die actief zijn in de gemeente, samen met de landelijke erfgoedvereniging Bond Heemschut.

Stichting Oud-Castricum
Stichting Historisch Limmen
Historische Vereniging Oud-Akersloot
Stichting Alkmaardermeeromgeving
Stichting Oer-IJ
Erfgoedvereniging Bond Heemschut

Het is goed om te zien dat de Ontwerp Omgevingsvisie helderder en completer is dan het eerder verschenen voorontwerp. Het document geeft een goed overzicht van het vigerend beleid van de gemeente Castricum. Toch maken wij ons zorgen over de verankering van ons erfgoed in de visie en de doorwerking straks in het omgevingsplan. Het gaat daarbij om het borgen van de kernkwaliteiten en het versterken van identiteit van de gemeente.

Onze Zienswijze bestaat uit twee delen:

Deel A: Kanttekeningen bij het hoofddocument van de Ontwerp Omgevingsvisie

Deel B: Tekstuele aanpassingen in het hoofddocument

Met vriendelijke groet,

Roel van Driel

Secretaris Stichting Alkmaardermeeromgeving

Contactpersoon Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie namens de onderstaande zes organisaties

mobiel 06 516 009 73

email secretariaat@alkmaardermeeromgeving.nl

Stichting Oud-Castricum

Stichting Historisch Limmen

Historische Vereniging Oud-Akersloot

Stichting Alkmaardermeeromgeving

Stichting Oer-IJ

Erfgoedvereniging Bond Heemschut

A. Kanttekeningen bij het hoofddocument van de Ontwerp Omgevingsvisie

Onderstaande kanttekeningen zijn bedoeld om het belang van het scala aan cultuurhistorische aspecten van de gemeente Castricum beter in de visie te verankeren. Het zijn elementen die de verschillende dorpen individueel typeren en tegelijk ook historisch met elkaar verbinden.

1. Cultuurhistorische aspecten van de gemeente Castricum: typeren en verbinden

Om bovenstaande doel te bereiken verzoeken de indieners van deze Zienswijze u de tekst op **pagina 27 van hoofdstuk 3 (Wat zijn onze waarden)**, waarin de waarden van de individuele dorpen worden beschreven, als volgt uit te breiden. Hieronder is de **toegevoegde tekst is in rood** weergegeven (de huidige tekst in zwart). Wij verzoeken de gemeente nadrukkelijk de inhoud van de Ontwerp Omgevingsvisie aan te passen langs de lijnen van deze kanttekening.

de dorpen

Onze gemeente telt vijf historische kernen. Het kustgebied van Noord-Holland werd al vanaf de late Steentijd en Bronstijd (circa 2.500 v.Chr.) nomadisch bewoond. Hoogtes, zoals de strandwallen, boden bescherming tegen de continue dreiging van het water. Echte dorpen, bestaand uit losse buurtschappen, ontstonden pas in de vroege middeleeuwen, toen men het land intensiever ging gebruiken en bewerken. Op de strandwallen werden kleine akkercomplexen aangelegd, die vaak met 'geest' werden aangeduid. Te midden van losse buurten werden kerken gebouwd. Wegen zoals de Westeweg bij Limmen, de Startingerweg bij Akersloot, de oude Soomerwegh bij Castricum en de Heereweg bij Bakkum vormden de verbinding tussen de woonkernen. Er werd land gewonnen door indijking van de lager gelegen grond en ontginning van de achtergelegen veengebieden, waaraan De Woude zijn ontstaan dankt.

Sinds 1749 zijn Bakkum en Castricum aan elkaar gekoppeld via een gezamenlijke ambachtsheer en vormen sinds 1812 ook één gemeente. In 2002 zijn de gemeenten Akersloot, Castricum en Limmen samengevoegd tot één gemeente, de gemeente Castricum.

Hoewel de vijf woonkernen elk hun eigen karakteristieke eigenschappen hebben, zijn ze verbonden door een gezamenlijke geschiedenis. Hun structuur werd grotendeels bepaald door de positie van strandwallen, die ontstonden in de Oer-IJ periode. Ze ontwikkelden zich in de afgelopen eeuwen vooral door kleinschalige landbouw en veeteelt. Tegelijkertijd deelden ze een florerende schelpenindustrie. Schelpenvissers haalden schelpen van het Castricummer strand, waarna de vangst per boot werd vervoerd van Castricum naar de kalkovens in Akersloot. Zo zijn er meer cultuurhistorische elementen die de oorspronkelijke vijf dorpen en buurtschappen van de gemeente met elkaar verbinden. Het erfgoed van de gemeente Castricum onderstreept tegelijk de individuele waarden van de woonkernen en hun samenhang.

We geven hierna aan welke waarden belangrijk zijn in de verschillende kernen van de gemeente.

2. De gemeentelijke ambities

Op pagina 14 wordt de gemeentelijke ambitie gevisualiseerd. De hoofddoelen zijn in dat hoofdstuk over de ambitie toegelicht. De schragende doelen uit de visualisatie worden niet nader toegelicht. Wij stellen voor om dit te doen dmv de onderstaande tekst.

Met behoud van kernkwaliteiten

Met het oog op het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit zullen we de doelen concreet en meetbaar maken. En we zullen initiatiefnemers vragen om duidelijk te maken op welke manier hun initiatief een bijdrage levert aan het realiseren van onze maatschappelijke doelen.

Aansluiten op trends en ontwikkelingen

Door alle maatschappelijke opgaven neemt de druk op de ruimte en leefomgeving toe. Het principe van meervoudig ruimtegebruik zullen we handen en voeten geven door een leidraad of inspiratieboek te gaan maken. Om zo goed mogelijk met de schaarse ruimte om te gaan richten we met betrokkenen een omgevingsoverleg in. Met een gebiedsgerichte aanpak zorgen we voor meer samenhang tussen initiatieven en meer sturing op het behalen van doelen.

3. Het begrip 'waarden' is te vaag

In hoofdstuk 3 (Wat zijn onze waarden) wordt het brede spectrum van waarden niet duidelijk benoemd. Zonder dat kan niet getoetst worden wat de gemeente echt belangrijk vindt in de toekomst. In relatie tot het genoemde hoofddoel 'Open en gevarieerd landschap met waarden' stellen wij voor om hier consequent de term '*erfgoedwaarden*' te hanteren. De toevoeging '*erfgoed*' is noodzakelijk omdat het woord '*waarden*' alleen te vaag is en niet gerelateerd kan worden aan bijvoorbeeld de gaafheid van het oude landschap.

In aanvulling op het huidige zeer algemene gebruik van het woord '*waarden*' bij wat op pagina 16 wordt opgesomd, vinden wij het belangrijk dat ook andere waarden concreet benoemd worden. Zoals *landschappelijke waarden, aardkundige waarden, natuurwaarden, cultuurhistorische waarden, archeologische waarden, stedenbouwkundige waarden en omgevingskwaliteit*. Ook *immateriële waarden*, zoals recreatiewaarden, sociale waarden, welzijnswaarden, mobiliteitswaarden, mogen in het rijtje waarden van Castricum niet ontbreken.

4. Waardenkaarten

Het is belangrijk dat duidelijke er overzichtelijke waardenkaarten bij de Omgevingsvisie gevoegd worden. De huidige kaartjes zijn op z'n best onduidelijke schetskaartjes: lastig te lezen en verre van volledig. Wij hebben ditzelfde punt reeds benadrukt in de Zienswijze bij de Voorontwerp Omgevingsvisie. Belangrijk is dat de waardenkaarten digitaal en downloadbaar zijn. Immers, alleen de digitale publicatie van de Omgevingsvisie is juridisch geldend.

B. Tekstuele aanpassingen in het hoofddocument

Doel van de voorgestelde tekstuele aanpassingen is het visiedocument duidelijker en preciezer te maken.

Alle voorgestelde tekstuele aanpassingen zijn in **rood** aangegeven en zijn ingebed in de bestaande tekst (zwart) van het hoofddocument van de Ontwerp Omgevingsvisie.

1. Hoofdstuk 1

pagina 8, alinea #2: rode tekst toegevoegd

Onze inwoners waarderen de gemeente vanwege de mooie omgeving met strand, duinen, weids buitengebied en het Alkmaardermeer. Ook dagjesmensen weten onze gemeente te vinden en de mooie omgeving te waarderen. De gemeente is rijk aan natuur- **en cultuurhistorische** waarden en mogelijkheden om te wandelen, fietsen en varen. Recreatie en toerisme dragen bij aan de werkgelegenheid in de gemeente. Ook de winkels en de voorzieningen in de dorpen en de bedrijven aan huis en op de bedrijventerreinen zorgen voor banen voor de eigen inwoners. Met de goede spoorverbinding en de ligging nabij de A9 wonen er in de gemeente ook veel mensen die dagelijks voor hun werk naar de steden rondom de gemeente reizen. Naast werkgelegenheid bieden de nabijgelegen steden aantrekkelijke voorzieningen op het gebied van cultuur en onderwijs.

2. Hoofdstuk 1

pagina 11, alinea #2: rode tekst toegevoegd

Bebouwing in ons buitengebied is ondergeschikt aan het groen. De verschillen tussen dorpen en de landschappen strand, duinen, binnenduinrand en polder (strandvlaktes en veenweidegebied) zijn herkenbaar en het landschap is "leesbaar". Inwoners en bezoekers krijgen een idee van de ontstaansgeschiedenis, **mede door het nog intacte middeleeuwse verkavelingspatroon van de polder** en belangrijke, cultuurhistorische bebouwing ~~en informatie~~.

3. Hoofdstuk 1

pagina 12, alinea #1: rode tekst toegevoegd

De agrarische sector krijgt voldoende ruimte voor ontwikkeling om levensvatbare bedrijven te behouden en daarmee bij te kunnen dragen aan behoud en ontwikkeling van het landschap. Innovatie en verduurzaming van de bedrijfsvoering zullen daarbij van groot belang zijn. Daarnaast bestaan er kansen voor verbreding van activiteiten, ook buiten de agrarische bedrijfsvoering. **Hier valt te denken aan nevenactiviteiten in de vorm van kamperen bij de boer, vormen van zorg, kinderopvang of verkoop van eigen producten aan huis. De agrarische activiteit dient hierbij de hoofdactiviteit te blijven.**

4. Hoofdstuk 3

pagina 16

Vragen we naar de waarde van onze gemeente als geheel dan spreken onze inwoners over een groene gemeente met vijf karaktervolle dorpen in een ruime en open omgeving met brede duinen, polders en strandwallen. De ontstaansgeschiedenis is nog goed zichtbaar in het landschap en de bebouwing. **De kernkwaliteiten die daarbij horen zijn:**

- natuur en ruimte;
- rust, stilte en duisternis;
- **natuurlijke systemen van landschap, bodem, ondergrond en water;**
- ontstaansgeschiedenis is zichtbaar in het landschap (Oer-IJ);
- afwisselend landschap, met een belangrijke rol voor water;
- open poldergebied met agrarische activiteit;
- groene dorpen met een eigen identiteit **en omgevingskwaliteiten;**
- **bewoningsgeschiedenis en historisch gegroeide ruimtelijke structuren;**
- dorpse gezelligheid, saamhorigheid **en identiteit;**
- **immateriële waarden;**
- goede voorzieningen op diverse terreinen, zoals onderwijs, recreatie, sport en cultuur;
- goede openbaar vervoer-verbinding met de Randstad.

Onze gemeente bestaat uit vier landschappelijke deelgebieden en vijf kernen met ieder een eigen karakter.

5. Hoofdstuk 3

pagina 17, alinea #3

Het landschap in onze gemeente is in aardkundig opzicht zo waardevol, dat de provincie het Alkmaardermeer en de duinen heeft aangewezen als **gebieden met aardkundige waarden**. Ook is het landschap een schakel in de ecologische verbindingzone van Noordzeekust tot IJsselmeer en een corridor voor trekvogels.

6. Hoofdstuk 3

pagina 19, alinea #3

Opmerking:

De waarde(n) van het strand worden wel heel summier weergegeven. Hieronder een voorstel om meer recht te doen aan dit onderdeel van de gemeente. Zie rode tekst.

Waarden van het strand:

- **toeristische trekpleister;**
- **stilte en duisternis;**
- **vrij zicht en grootschaligheid;**
- **natuurlijkheid en dynamiek.**

7. Hoofdstuk 3

pagina 28, tekst onder kopje 'Bakkum': rode tekst toegevoegd

Bakkum

Bakkum is samen met Limmen één van de oudere kernen in de gemeente. Bakkum bestaat uit drie delen. **Het zuidelijke deel wordt gevormd door de historische as Bakkummerstraat – Van Oldenbarneveldweg. Bakkum-Noord (ten noorden van de Zeeweg) bestaat uit de lintbebouwing langs de Heereweg. Gescheiden door gedeeltelijk bebost duinlandschap, de zogenaamde Bakkummer Nollen, en tegen Egmond-Binnen aan ligt Noord-Bakkum.**

Aan het begin van de 19de eeuw investeerde koning Willem I in de ontwikkeling van Koningsduin. In 1909 werd ten zuiden daarvan het psychiatrisch ziekenhuis Duin en Bosch gesticht. De aanleg van de Zeeweg in 1925 en de ontsluiting van het door de provincie aangekochte duingebied hebben gezorgd

voor de toeristische aantrekkingskracht. Camping Bakkum, Johanna's Hof en de voormalige jeugdherberg, nu **Hotel Koningsbosch**, werden bekende namen.

Fysiek is Bakkum gescheiden van Castricum door de spoorlijn. De kleine dorpskern kent een oude (monumentale) lintbebouwing **en buiten het centrum agrarische boerenerven**. Vanaf 2010 heeft nieuwbouwontwikkeling plaatsgevonden op het terrein van Duin en Bosch. **Historische in chaletstijl opgetrokken gebouwen zijn gerestaureerd. In de nieuwe woonbebouwing is de chaletstijl ook te herkennen**. Daarnaast zijn kwetsbare mensen, die zorg nodig hebben, meer onderdeel geworden van de maatschappij.

8. Hoofdstuk 3

pagina 29, tekst onder kopje Castricum: rode tekst toegevoegd

Castricum

Het dorp Castricum ligt op de verzande monding van het Oer-IJ in de zee. Op hogere zandplaten vestigden zich de eerste bewoners. Later ontwikkelde zich kleine buurtschappen, waarvan sommigen nog steeds herkenbaar zijn, zoals de Oosterbuurt. Centraal lag de Dorpskerk met de daarnaast gelegen Dorpsstraat.

In Castricum zijn nog historische sporen uit de middeleeuwen te vinden, omringd door resten van het Oer-IJ. Voorbeelden zijn de oude dorpskerk en twee voormalige kastelen, Cronenburg en het Blockhuijs, waarvan contouren in de grond bewaard zijn gebleven. Castricum kende veel kleinschalige tuinderijen, zoals de Zanderij. In de 18de eeuw werd begonnen met ontginningen in het duin, waarvan de Brabantse Landbouw de bekendste is. **De Oosterbuurt is een authentiek stukje Castricum waar het agrarische verleden nog zichtbaar is. Deze buurtschap is in 2012 opgenomen in het Bestemmingsplan Buitengebied waarin vastgelegd is dat voor de Oosterbuurt een conserverend beleid geldt.**

De komst van de spoorverbinding in 1867 betekende voor Castricum het begin van groei. In een eeuw breidde het kleine dorp aanzienlijk uit tot een plaats met een bijna stedelijk karakter. In Castricum zijn verschillende sporen aanwezig uit de Tweede Wereldoorlog, toen het dorp een grote Duitse verdedigingsmacht herbergde. Grote uitbreidingswijken, met veel groen, water en brede wegen zijn gerealiseerd in de periode 1960 – 2000.

9. Hoofdstuk 3

pagina 30, tekst onder kopje Limmen: rode tekst toegevoegd

Limmen

Limmen is een lintdorp gevestigd op de zuidkant van een brede strandwal. Op de strandwallen waren meerdere geesten gevestigd. De Hortus Bulborum herinnert aan **het verleden van de bloembollenteelt** en bezit een verzameling van landelijk bekende, oude bolgewassen.

In de afgelopen eeuw breidde Limmen zich gestaag uit, vooral naar het oosten bij Disseldorp en als lintbebouwing langs de Rijksweg richting Heiloo. De Westerweg bij Limmen, die al in Alkmaar begint, geeft nog een beeld van de oude landinrichting met zijn smalle, **oost-west lopende** kavels en hier en daar tuin- en houtwallen, **oorspronkelijke greppels en oude landpaden. Twee stetten (haventjes) getuigen van verbindingen over het water.**

Tot de jaren zeventig bestond Limmen vooral uit lintbebouwing met aan de **dorpsranden** grote stolpen. Daarna vindt de eerste projectmatige nieuwbouw plaats. Momenteel wordt het dorp aanzienlijk uitgebreid met circa 600 woningen met name aan de westkant. Daarnaast is sprake van diverse inbreidingsplekken op kleine tuinderijen en voormalige bedrijfsgronden in het dorp. **Nieuwbouw dient**

met respect voor de cultuurhistorische en landschappelijke waarden bij te dragen aan de identiteit van Limmen, inclusief karakteristieke hagen en bomenrijen.

De waarden van Limmen zijn:

- een dorp met een rijk verenigingsleven, een sterke onderlinge verbondenheid en veel ondernemerschap;
- een van de oudste dorpen van de provincie, gebouwd op een strandwal;
- dorp groot geworden door de bollenteelt;
- karakteristieke kerken;
- haventje het Stet

10. Hoofdstuk 3

pagina 30, tekst onder kopje De Woude: rode tekst toegevoegd

De Woude

De Westwouderpolder is een eiland met daarin de buurtschappen de Woude en Stierop. Het werd een eiland rond 1630 toen de Markervaart werd gegraven, als eis van Uitwaterende Sluizen aan de droogmakers van de Schermer. Dit had tot gevolg dat de Woudpolder in twee delen uiteen viel: de West- en de Oostwouderpolder. Aan de noordkant van de Oostwouderpolder ligt de Kogerpolder. Alle drie de polders behoorden tot de gemeente Akersloot totdat in de 90er jaren van de vorige eeuw de Oostwouder- en Kogerpolder naar Graft-de Rijk overgingen, thans gemeente Alkmaar. De bebouwing op de Woude ligt langs een oud lint: Woude geheten. Het pontje verbindt het buurtschap van ruim 50 woningen en circa 170 inwoners met de doorgaande weg **aan de overkant van de Markervaart**.

11. Hoofdstuk 4

pagina 31, alinea #2: rode tekst toegevoegd

Om deze ambitie te bereiken richten we ons op de volgende **vier** hoofddoelen:

- gezonde dorpen met een gevarieerd woonaanbod;
- open en gevarieerd landschap met waarden;
- bereikbaar en duurzaam;
- **behoud van landschappelijke, natuur- en erfgoedwaarden.**

12. Hoofdstuk 4

pagina 36, alinea #3: rode tekst toegevoegd

Het waken over een veilige en gezonde omgeving is een van de kerntaken van de gemeente. We zien toe op naleving en handhaven waar nodig en bewaken dit bij de beoordeling van plannen uit de samenleving. Bijvoorbeeld voor kwetsbare functies zoals wonen, zodat in de woonomgeving zo min mogelijk sprake is van druk verkeer of zware bedrijvigheid. Met verlichting en openheid richten we de openbare ruimte zo in dat inwoners zich sociaal veilig voelen op straat. **Lichtvervuiling, vooral aan de randen van bebouwing en in het landschap, wordt tegengegaan.**

13. Hoofdstuk 5

pagina 44, alinea #5: : rode tekst toegevoegd

De duinen hebben, naast de hierboven beschreven functies van kustveiligheid, natuur en recreatie, belangrijke waarde in verband met de drinkwatervoorziening en de aardkundige, **archeologische** en historische **waarden**. Bij recreatie staan de beleving van bos en duinen en de daaraan verbonden natuur centraal. Kansen in dit gebied liggen in het nog biodiverser en daardoor veerkrachtiger maken van de natuur in combinatie met de versterking van de kustveiligheid.

14. Hoofdstuk 5

*pagina 45, alinea's #2 en #4: **geel gemarkeerde zinnen** zijn onduidelijk*

De **binnenduinrand** is het gebied met gemengde functies; zowel in bebouwing als in groene functies. Afwisseling is hier troef. De beleving van de verschillende landschappen naast elkaar is hier een kwaliteit. Het gebied biedt bij uitstek kansen voor versterking van zowel natuurwaarden als landschapsbeleving. De versterking van de natuur in de binnenduinrand en de aanleg van duinrellen wordt de waterfilteringsfunctie van de duinen benut. De reconstructie van duinrellen leidt tot schoon water met bijbehorend vegetatie. **In een klimaatbestendige toekomst leent de binnenduinrand zich op langere termijn ook voor waterwinning.**

Pagina 45, alinea #4

Openheid is belangrijk voor het contrast met de duinen, binnenduinrand en strandwallen maar is niet in beton gegoten. Zolang het gaat om verduurzaming, groen en gezond, zijn ook functies denkbaar die opgaande gewassen met zich meebrengen. Dit met uitzondering van de gebieden die van belang zijn voor de weidevogels. Ook versterking van het waterbergende vermogen van de strandvlakte onder andere via de sloten is een kans. Dit met het oog op klimaatadaptatie, biodiversiteit en het versterken van cultuurhistorisch waardevolle slotenpatronen. We willen Oer IJ restanten behouden en versterken, evenals de bijzondere verkaveling en ecologische verbindingen. Natte gebieden in de polder zijn waardevol voor vogels en flora **en op langere termijn mogelijk ook voor waterwinning**. Op recreatief gebied liggen er kansen om het recreatieve routenetwerk te versterken en de zichtbaarheid van het Oer-IJ te vergroten. Dit geeft tevens goede mogelijkheden voor sport en beweging vanuit de kernen en spreiding van recreatief gebruik over de gemeente.

Opmerking

*In beide paragrafen behoeven de **geel** gemarkeerde zinnen verduidelijking. Wordt hiermee waterwinning voor drinkwaterwinning bedoeld? Of moet dit gezien worden als het vasthouden van water in de binnenduinrand om in droge periodes gecontroleerd te laten afstromen naar het poldergebied?*

15. Hoofdstuk 5

pagina 48, alinea #2: rode tekst toegevoegd

De groenstructuur in Akersloot verdient aandacht. In het dorp is versterking daarvan gewenst voor de aantrekkelijkheid van het dorp, maar ook om maatregelen voor klimaatadaptatie mogelijk te maken. **Het terugbrengen van historische hagen en houtwallen, met hun oorspronkelijke greppels kunnen hierbij een rol spelen**. Het dorp ligt aan het Alkmaardermeer, maar de beleving van het meer in Akersloot is beperkt. Dit is historisch zo gegroeid, maar waar kansen zich voordoen versterken we de verbinding tussen het dorp en het meer.

16. Hoofdstuk 5

pagina 53, alinea #1: rode tekst toegevoegd

De groenstructuur in Limmen moet versterkt worden om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Eveneens moet aandacht geschonken worden aan het aanleggen en bewaren van de groenzones tussen de wijken. **Tot de groenstructuur behoort vanuit cultuurhistorisch oogpunt ook het behoud van heggen en andere houtopstanden, die het oude landschap verdeelden.**

17. Hoofdstuk 5

pagina 54, alinea #1: rode tekst toegevoegd

We behouden het unieke karakter van het veeneiland. Voor **de Woude, met bijna een Zaanse karakter vanwege de toegepaste houtbouw in verband met de venige ondergrond, geldt een conserverend beleid.** Het eiland is voor mens en dier, waaronder weidevogels, een bijzondere plek. De natuur op het eiland is bijzonder en trekt veel dagjesmensen. Het rustige karakter en het weidse uitzicht over het Alkmaardermeer en de omringende omgeving maakt de Woude bijzonder. Ontwikkelingen op deze plek kunnen alleen plaatsvinden als rekening gehouden wordt met het bijzondere karakter en de waarden van het gebied. De ruimte op het eiland is beperkt, grootschalig toerisme is daardoor niet gewenst, maar een beperkt aantal bezoekers is van harte welkom.

18. Hoofdstuk 6

pagina 57, na de opsomming van de 6 principes, nieuwe alinea met rode tekst toegevoegd

Het uitvoeren van een omgevingsvisie is geen exclusief gemeentelijke taak. Dat zal steeds vaker ook door en in samenwerking met andere initiatiefnemers gedaan worden. Initiatiefnemers hoeven voor veel activiteiten niet meer vooraf toestemming te vragen. Voor deze activiteiten gelden wel regels en de algemene zorgplicht. Monitoring en evaluatie helpen om tijdig bij te sturen door regels en plannen aan te passen aan veranderende omstandigheden.

19. Hoofdstuk 6

pagina 57, laatste alinea: rode tekst toegevoegd

Belangrijk is daarnaast dat initiatiefnemers zelf al goed nagaan of er draagvlak voor hun plan is. Het past bij onze tijd om goed te overleggen met iedereen die mogelijk hinder of overlast kan ervaren van een plan. Hoe eerder in het proces zulke gesprekken plaatsvinden hoe beter. Een initiatiefnemer kan dan nagaan hoe hij/zij eventuele bezwaren weg kan nemen. Ook kan het zijn dat meerdere initiatieven op een plek op een positieve manier met elkaar samen kunnen komen. Participatie is onder de Omgevingswet een taak van initiatiefnemer en vormvrij. **Voor alle 'buitenplanse' activiteiten stellen we participatie verplicht. Het is van belang dat een initiatiefnemer vroegtijdig met de omgeving contact heeft. Vooral met een goede omgevingsdialoog waarbij ook wensen en belangen bij het ontwerp(proces) betrokken worden zal een initiatief aan kwaliteit en draagkracht winnen.** ~~Alleen in gevallen waarvan de gemeenteraad heeft aangegeven dat participatie verplicht is, mag de gemeente iets vinden van de mate waarin aan participatie is gedaan.~~